

ÜZEMELTETÉSI TUDOMÁNYOS KONFERENCIA

AZ ÜZEMELTETÉSI TEVÉKENYSÉG A VÉDELMI FELÜLVIZSGÁLAT TÜKRÉBEN

Veszprém, 2003. október 29.

A Magyar Honvédség Légierő Parancsnokság 2003. évi feladat-tervében foglaltaknak megfelelően 2003. október 29-én a Légierő Parancsnokság Logisztikai Főnökség szervezésében a most már hagyományosnak mondható Üzemeltetési Tudományos Konferencia került megrendezésre.

A konferencia célja volt, hogy ráirányítsa a figyelmet a védelmi felülvizsgálat által megállapított képességekre, ezáltal a különböző haditechnikai eszközök üzemeltetésében, üzembentartásában megjelenő gondokra, problémákra valamint az ezen a téren eddig elért eredményekre.

A konferencián a Magyar Honvédség Légierő Parancsnokság és alárendelt csapatai vezető logisztikai állományán kívül meghívott vendégekként a haderő logisztikai biztosítását, szakemberképzését végző felső szintű szervezetek, intézmények képviselői, illetve a végrehajtásban érintett Rt-k vezető állománya vett részt.

A konferencián elhangzott fontosabb előadásokat szerkesztett, de lényegében eredeti formában adjuk közre.

Dr. Vasvári Tibor alezredes

A konferenciát TÓTH LAJOS MK. EZREDES A MAGYAR HONVÉDSÉG LÉGIERŐ PARANCSNOKSÁG TÖRZSFŐNÖK INTEGRÁCIÓS HELYETTESE nyitotta meg.

Tisztelt konferencia!

A Magyar Honvédség az elmúlt esztendőkből többszöri átalakításon, alapvetően szervezeti elemei létszámának csökkentésén ment keresztül. Ezek a szervezeti változások a működést, ellátást, kiszolgálást biztosító szervezeteket is érintették, ellenben gyökeres változást a rendszer működésében nem okoztak, alapvetően csak az anyagi-technikai integráció formai megoldásaival, a létszámkorlátok függvényében szer-

vezeti „átnevezésekkel” próbáltak megfelelni a szervezési ciklusok által előírt követelményeknek.

Mindannyiunk előtt ismert az a tény, hogy a Légierő Parancsnokság és alárendelt katonai szervezeteink alapvető feladata és kötelessége, hogy békében is mindenkor készen álljanak a Magyar Köztársaság légtérének védelméből és folyamatos felügyeletéből fakadó feladataik végrehajtására, természeti illetve humanitárius katasztrófa megelőzésében vagy elhárításában való részvételre. Továbbá biztosítani kell a szövetségesi kötelezettségek teljesítését a háborús feladatok végrehajtására való gyors, szervezett áttérést, a rendelkezésre álló erőknél és eszközöknél, a hadműveleti képességeknek a kialakult konfliktus vagy háborús helyzet szerinti alkalmazását.

A védelmi felülvizsgálat tükrében körvonalazódó új haderő struktúra és alkalmazási elképzelések megkövetelik az üzemeltetési, a logisztikai támogató rendszer további vizsgálatát, s ha szükséges, a megkezdett modernizációs folyamatok módosítását olyan célból, hogy kialakuljon egy a nemzeti lehetőségeket figyelembe vevő, a Magyar Honvédség Légierő Parancsnokság küldetésének teljesítéséhez szükséges képességeket biztosító, a NATO elvekkel és eljárásokkal harmonizáló koncepció és működési rend.

A konferencia fő célja, hogy ráirányítsa a figyelmet a Magyar Honvédség Légierő Parancsnokság és az alárendelt alakulatok üzemeltetési tevékenységére, az ezen a téren eddig elért eredményekre és ezzel egyidejűleg egyfajta útmutatást adjon a jövőre. Úgy vélem, a konferencia jó alkalom az együttgondolkodásra mindazon szakemberek számára, akik a Légierő berkein belül vagy azon kívül, de a Légierő érdekében dolgoznak nap, mint nap.

A légierő készletében levő, javarészt orosz eredetű fegyverzet mellett, hogy technikailag elavult és interoperabilitási problémákat vet fel, csak komoly anyagi és humán ráfordítással tartható üzemben, ***ezért fokozatosan vizsgálni kell ezek kiváltásának lehetőségét.***

A jelenlegi biztonságpolitikai környezetben több és más fenyegetettség és kockázat diktálta követelményeknek kell megfelelnie haderőnknek. A korszerű hadseregek ezeknek a kihívásoknak nem létszámnöveléssel próbálnak megfelelni, hanem rugalmasabb, képességalapú struktúra kialakításával. Ebben a munkában szeretnénk felhasználni azt a szellemi kapacitást és tapasztalatot, amely a terület művelőinek birtokában van.

A XXI. század hadseregének kialakításához elengedhetetlen a meglévő és a jövőben is használatos haditechnika korszerűsítése, újabb eszközök beszerzése. A Magyar Honvédség egyik legnagyobb képességnövekedése éppen a JAS-39 Gripen típusú harci repülőgépek hadrendbe állításától várható. A haderő-átalakítás és a modernizáció egyik célja az, hogy az elkövetkezendő tíz esztendőben évről-évre több pénz jusson fejlesztésre, korszerűsítésre, a kornak megfelelő legújabb technikai eszközök megvásárlására.

A Légierő Parancsnokság vezetése nevében e gondolatokkal kívánok a konferenciának eredményes munkát és még egyszer tisztelettel köszöntöm a konferencia minden résztvevőjét.

1. A megnyitót követően BALOGH IMRE VEZÉRŐRNAGY, A LÉGIERŐ PARANCSNOKA tájékoztatta a konferencia résztvevőit a légierő struktúrájában, haditechnikájában, feladataiban bekövetkező fő változásokról. Részletesen beszámolt a haderőfejlesztési alapelvekről, és a 2013-ra elérendő állapotról, kiemelve azt, hogy a védelmi felülvizsgálaton alapuló kormánydöntés célja: a Magyar Honvédség átalakítása egy finanszírozható, modernizált, a NATO szabványainak megfelelő haderővé.

Tisztelt konferencia!

A Magyar Honvédség Légierő eszközei közép- és hosszú távú fejlesztésének hadműveleti, minimális, illetve teljes katonai követelményei a Magyar Köztársaság Alkotmányában, a honvédelemről szóló 1993. évi CX. törvényben, a Magyar Köztársaság országvédelmi tervében rögzített feladatoknak való megfelelés alapján meghatározottak.

Előadásomban a Légierő alkalmazásának és fejlesztésének irányait ábrázolom a védelmi felülvizsgálat tükrében. A védelmi felülvizsgálaton alapuló kormánydöntés célja: a Magyar Honvédség átalakítása egy finanszírozható, modernizált, a NATO szabványainak megfelelő haderővé. A javasolt haderő megfelel mind a Szövetségesi kötelezettségeknek – ahogy ezt a NATO haderő-fejlesztési javaslatok (FP-2004) tartalmazza – mind pedig a nemzeti védelmi igényeknek. Habár az új haderő mérete csökken, kiképzése, működtetése és felszerelése viszont jobb lesz.

A felülvizsgálat célja, feladatai (65/2002. HM utasítás, 2002. augusztus - 2003. július).

Célja:

Hadrafogható, finanszírozható, a kor szellemének megfelelő, a NATO követelményeket és a felajánlásainkat teljesíteni képes haderő kialakítása.

Feladata:

A Kormány külpolitikai céljaiból, Nemzeti Biztonsági Stratégiájából kiindulva megfogalmazni a részletes politikai célokat és azok teljesítéséhez szükséges erőket, eszközöket, képességeket.

Egy forrásokkal alátámasztott, kiegyensúlyozott, koherens terv kidolgozása, amely döntési változatokat, és a tárca egészére vonatkozó forráselosztási javaslatot tartalmaz.

A védelmi felülvizsgálat célja az volt, hogy a nagymértékben megváltozott nemzetközi helyzethez és a NATO új irányelveihez alkalmazkodva a nemzeti érdekek és célok alapján fogalmazza újjá a Magyar Honvédség rendeltetését és feladatait, határozza meg a szükséges és fontosságuk szerint rangsorolt képességeket, tegyen javaslatot a források elosztására.

A felülvizsgálat egy olyan hatékony haderő kialakítását célozta meg, amely képes választ adni a XXI. század biztonságpolitikai kihívásaira. Az új követelményeknek maradéktalanul megfelelő katonai erőnek képesnek kell lennie az alacsonyszintű válság önálló kezelésére, hozzájárulni az ország terrorizmus elleni védelméhez, továbbá érdemi hozzájárulást kell biztosítani a szövetségi kötelékben végrehajtott műveletekhez. Az alkotmányban és más jogszabályokban meghatározott feladatainak végrehajtásán kívül megfelelő képességekkel kell rendelkeznie a most felállításra tervezett Európai Unió haderő keretében végrehajtandó feladatokhoz.

AZ ÁTALAKÍTÁS FÁZISAI:

I SZAKASZ: 2006. DECEMBER 31-IG.

II. SZAKASZ: 2010. DECEMBER 31-IG.

III. SZAKASZ: 2013. DECEMBER 31-IG.

A védelmi felülvizsgálat alapján a Magyar Honvédség és ezen belül a Légierő átalakítása három szakaszban kerül végrehajtásra. Az első – 2006-ig – tervezett időszakban kialakításra kerül a mai kor követelmé-

neyeinek jobban megfelelő, hatékonyabban alkalmazható önkéntes haderő, megkezdődik a haditechnikai eszközök modernizációja, cseréje.

A második – 2010-ig – tervezett időszakban a légierő kijelölt alakulatai elérik a számukra előírt készenléti és hadrafoghatósági szintet, illetve befejeződik a technikai eszközök cseréje.

A harmadik – 2013-ig – tervezett időszakban létrejön a légierő új szervezete.

A NATO-nak felajánlott telepíthető és a NATINEADS-ba bevont helyi erők elsőbbségben részesülnek a haderő modernizálása folyamán.

Kiemelt jelentőséggel bírnak:

- A veszprémi védett létesítményben folyó beruházások;
- A légi C2 képesség növelése;
- JAS-39 harcászati repülőgép és korszerű fegyverzetének beszerzése;
- MISTRAL légvédelmi rakéta ütegek ellátása IFF-el és a hadszíntéri légi C2 rendszerbe való kapcsolódást biztosító eszközökkel;
- Harci helikopterek szükséges minimális korszerűsítése;
- A szállító helikopterek korszerűsítése / beszerzése.

Az elmúlt évtizedben a szövetséges államok többségében a haderő folyamatosan csökkent. A legnagyobb tagországok kivételével senki sem képes a hidegháborús időszakban fenntartott képességspektrum megőrzésére. Ezért zajlik a NATO-n belül a specializálódási és többnemzeti együttműködési folyamat. Magyarország számára a kooperációban való részvétel és az úgynevezett kiegészítő képességek kialakítása kiemelt területet jelent.

A NATO új irányelvei alapján nem szükséges, hogy a tagországok önállóan, teljes képességspektrumú, drágán korszerűsíthető és fenntartható haderővel, úgynevezett tömeghadseréggel rendelkezzenek. Lehetőségünk nyílt ezért, hogy a korszerű hadviselés követelményei, a szövetségesi tehermegosztás és a gazdaságosság figyelembevételével a közös képességekhez modulelemekkel hozzájáruló haderőt építsünk, amely hazai és nemzetközi környezetben egyaránt magas színvonalon tudja ellátni

feladatát. Ez természetesen azt is jelenti, hogy a mi rendszerünkben hiányzó modulokat szükség esetén a szövetség biztosítja hazánk számára. Olyan modern haditechnikai eszközöket kell fokozatosan rendszeresíteni, amelyek lehetővé teszik a magasabb szintű interoperabilitást a szövetséges erőkkel. Az interoperabilitás első és legfontosabb területe, illetve eszközrendszere a modern, telepíthető és védett vezetési, kommunikációs és információs képesség.

Békeidőszakban NATO parancsnokság alatt légvédelmi készenléti szolgálatot lát el:

- 1. Légiirányító Központ.
- Gerinc radar századok:
  - (4 század a 3D radarok rendszerbeállításáig: Debrecen, Békéscsaba, Juta, Kúp);
  - (3 század a 3D radarok rendszerbeállítását követően: Békéscsaba, Bánkút, Zengővár);
  - 2+1 db MiG-29-es repülőgép (QRA(I)) Air Policing feladatok ellátására.

A készenléti szolgálatot ellátó szervezetek a nap 24 órájában biztosítják a Magyar Köztársaság légtérének szuverenitását, a CAOC 5 harcászati irányítása alatt.

A DPQ 2003-ban felajánlott erők 2004-re:

- 1 db An-26 repülőgép RSC 1-es készenléti kategóriában a DF/HRF-ba;
- 1 IGLA tűzalegység (8 indító sín) RSC 2-es készenléti kategóriában a DF/HRF-ba;
- 2 közeli hatótávolságú légvédelmi rakétaszakasz (SHORAD) RSC 3-as készenléti kategóriában a DF/HRF-ba;
- 1 közeli hatótávolságú légvédelmi rakétaüteg (SHORAD) RSC 4-es készenléti kategóriában az IPF/HRF-ba.

A 2004-es felajánlások közül további megfontolást igényel az IGLA és a MISTRAL légvédelmi tűzalegységekre vonatkozó felajánlások NATO általi törlésének kezdeményezése. A felajánlások törlését a

védelmi felülvizsgálatot követő szervezési intézkedések végrehajtása indokolja.

A felajánlott erők NATO követelmények szerinti megfeleltetésénél továbbra is kritikus elem marad az éves repülési idők kérdése. A tervezett intézkedések, az AN-26-os gépszemélyzetek kivételével továbbra sem oldják meg a problémát. A hajózó állomány egyéni éves repülési ideje messze elmarad a NATO követelménytől. A Gripen repülőgépek bérleti szerződésében szereplő repülési óraszámok nem teszik lehetővé a NATO normák szerinti kiképzést. Az előírt repülési óraszámok teljesítése csak más típuson és bérelt órákkal lehetséges.

A Míg-29 típusú repülőgépek 2005-utáni üzemben tartásához szükséges a nagyjavítás végrehajtása és az állapot szerinti üzemeltetésre történő áttérés. Vállalásaink teljesítéséhez elengedhetetlen a folyamatos fődarab ellátás, a fődarabok nagyjavítása, a pótalkatrész és ellenőrző berendezések folyamatos utánpótlása, javítása.

A Mistral légierő érdekében történő kiajánlásának elengedhetetlen feltétele a NATINEADS-ba történő integrálása 2007 végéig, az ehhez szükséges interfészek kifejlesztése, illetve beépítése.

A Mi-17 és a Mi-24-es helikopterek vonatkozásában a tervezett időpontok tarthatóak, azzal a kitételrel, hogy a helikopterek technikai modernizációja a 2005-ös naptári évben megkezdődik és 2007 végére befejeződik, valamint a Mi-17-es típusú helikopterek beszerzése legkésőbb 2005-ben megkezdődik.

AN-26 típusú repülőgépek az elmúlt évben ipari nagyjavításon estek keresztül és amennyiben ismételt nagyjavításra kerül sor 2007-2008-ban, akkor 2012-2013-ig garantáltan üzemmentarthatók. A MEDEVAC feladatok ellátásához szükséges egészségügyi felszerelések és berendezések már beszerzésre kerültek és rendelkezésre állnak, rendszerbe állításuk folyamatban van. A repülőgépek minimális fedélzeti rendszer átalakítása (elektromos csatlakozási lehetőségek) ez évben megkezdődik és várhatóan a jövő év folyamán mind a 4 repülőgépen befejeződik. Az ilyen irányú képesség megteremtése elengedhetetlen a magyar haderő külföldi alkalmazása esetén.

Az 1.ábrán a légierő 2013-ra tervezett szervezeti felépítése látható.

Ahhoz, hogy a fenti szervezet kialakuljon, és működőképes legyen a tereben ülők aktív segítségével és támogatása elengedhetetlen.

Most pedig engedjenek meg néhány szót az alárendelt alakulatok jövőbeni felépítéséről (tervezet)

64. Légtérelenőrző ezred

A légtérelenőrző ezreddé átalakuló szervezet **összetétele**: ezredparancsnokság, légi irányító központ, készenléti légi irányító központ (CRC Veszprém, SOF Kecskemét), katonai repülés-bejelentő központ (MILAIC), radarzászlóalj, egy informatikai és híradózászlóalj, egy logisztikai zászlóalj és egy Role-2 tábori kórház.

A légi irányító központ (CRC) kulcsfontosságú a Magyar Honvédség légi vezetési-és irányítási rendszerében. Békeidőszakban is folyamatosan a NATINEADS részeként NATO harcászati vezetése és irányítása alatt hajtja végre feladatát. Szervezete megfelel a NATO követelményeknek.

A készenléti légi irányító központ (SOF Kecskemét) elsősorban békeidőszakban - a veszprémi légi irányító központ (CRC) kiesésekor - tartalék szerepet lát el a légi vezetési és irányítási rendszerben. 2006 végére biztosítani kell a szervezet 100%-os feltöltöttségét.

A jelenlegi **radarzászlóalj** szervezete és diszlokációja jelentősen megváltozik. Az új radarzászlóalj parancsnoksága Kúpon alakul meg. Ezzel párhuzamosan a medinai részköltő és kiképző radarszázad felszámolásra (OBORONA radar kivonásra), a kupi radarszázad átalakításra kerül. Az új radarzászlóalj parancsnokság alárendeltségében megalakul kettő mobil radarszakasz (2x2 SZT-68U és 2x2 P-18 radar), valamint a új három RAT-31DL 3 dimenziós radar telepítésével megalakulnak az új radarszázadok. A jelenleg üzemelő gerincradar-századok az új radarszázadok rendszerbe állításával párhuzamosan 2007 végéig felszámolásra, a P-37 és PRV-17 radarok kivonásra kerülnek. A 3D-s radarok rendszerbe-állítása magas prioritású feladat. A radarok felújításához szükséges finanszírozás csak a magasabb prioritású feladatok végrehajtása után lehetséges.

A katonai Repülésbejelentő Központ szervezete csak annyiban változik, hogy a jelenlegi légi irányító központ struktúrájában szereplő **Katonai Repülési Információs Szolgálat** beépül a szervezetébe.

Harcászati repülőszervezetek

A jelenlegi kettő MIG-29 repülőszázad felszámol, majd a harcászati repülőezred szervezetében megalakul egy 14 (12+2) harcászati repülőből álló század. A század 2+1 repülőgéppel folyamatos légirendészeti (AIR POLICING) szolgálatot lát el 15 perces készenléttel, NATO szolgálati alárendeltségben (QRA(I)).

A JAS-39 század a teljes készenléteket 2008 végéig kell hogy elérje. A levegő-föld és a levegő-levegő feladatok végrehajtásához a fegyverzet beszerzése tervezve van. 2008 végére nyolc (2009 végétől négy) JAS-39 GRIPEN felajánlásra kerül a NATO részére ADX feladatra a NATINEADS részeként helyi erőként 2-es készenléti kategóriában.

A rendszerben maradó 12+2 MiG-29 repülőgép működtetéséhez szükséges alkatrészek beszerzése csak a biztonságos repüléshez szükséges készletre terjed ki, a repülők korszerűsítése nincs tervezve. Azonban, ha a repülőgépeket 2008. végéig rendszerben kívánjuk tartani 2005-ben újabb üzemidő meghosszabbítás vagy nagyjavítás válik szükségessé.

AN-26 szállítórepülő-század

A 89. vegyes szállítórepülő ezred szervezetében lévő AN-26 szállítórepülő-század 2004 végéig átkerül az 59. Repülőbázis alárendeltségébe. Az AN-26 típusú gépek felújítása nincs tervezve.

L-39 kiképző repülőszázad

A jelenlegi kiképző repülőszázad megszűnik, technikai eszközei (6 db L-39), személyi állomány nélkül beépül a MÍG-29 század szervezetébe. A repülőgépek a JAS-39 század rendszerbe állításáig, 2009-ig rendszerben maradnak. A gépek fenntartásához szükséges alkatrészek beszerzése, csak a biztonságos repülés biztosítására irányul. A gépek felújítása nincs tervezve.

Jak-52 kiképző repülőszázad

A 89. vegyes szállítórepülő ezred szervezetében lévő Jak-52 kiképző repülőszázad 2004 végéig átkerül az 59. Repülőbázis alárendeltségébe, de jelenlegi tervek szerint továbbra is Szolnokon állomásoznak majd.

A jelenlegi szentkirályszabadjai és szolnoki repülőalakulatokból alakul meg a 87. Vegyes helikopter ezred, mely Szolnokon települ.

Harci helikopter zászlóalj

A zászlóalj szervezet: zászlóalj parancsnokság, egy hajózószázad (3x4 Mi-24 helikopterrel), és egy üzembentartó század. A zászlóalj 100%-os feltöltöttséggel, kiképezve, 2010-re lesz teljesen felkészült, de egy helikopter rajnak (4 helikopter) 2007 végére képesnek kell lennie a NATO felajánlás teljesítésére.

A Harci helikopter zászlóalj közvetlen légi támogatást nyújt a szárazföldi csapatoknak, részt vesz terrorcselekmények elhárításában, határon belüli harctámogató feladatokban. Ennek érdekében a rendszerben maradó 12 db Mi-24 helikopter 2007 végére a szükséges mértékben modernizálásra kerül, így bevethetőek lesznek bármely időjárási körülmények között és éjjel/nappal. A helikopterek NATO-interoperábilis kommunikációs és IFF rendszerrel lesznek felszerelve.

Szállítóhelikopter-zászlóalj

A zászlóalj szervezete: zászlóalj parancsnokság, egy hajózószázad (15 db Mi-17/8 helikopterrel) és egy üzembentartó század. A zászlóalj 90%-os feltöltöttséggel, kiképezve és felszerelve 2010 végére lesz bevethető.

A szállítóhelikopter-zászlóalj részt vesz határon belüli támogató, biztosító feladatokban, légi szállítási feladat, katasztrófavédelmi feladatok végrehajtásában. További feladatai közé tartozik a szárazföldi erők közvetlen légítámogatásában résztvevő harci helikopterek kiszolgálása, valamint a nemzeti légi kutató-mentő szolgálat ellátása.

Négy Mi-17 helikopter 2007 végétől felajánlásra kerül a szövetség részére összhaderónemi műveletek támogatására, 6-os készenléti kategóriában, ebből kettő Mi-17 MEDEVAC feladatra 8-as készenléti kategóriában.

Ennek érdekében az összes (5+2) Mi-17 helikopter 2006 végéig modernizálásra kerül. A 7 db Mi-17 helikopterből 4db helikopter légi kutató-mentő feladat végrehajtására lesz átalakítva. A zászlóalj állományába tartozó 8 db Mi-8 helikopter nem lesz modernizálva. Pótlásukról már 2005-től folyamatosan gondoskodni szükséges.

12. Légvédelmi Rakétadandár

A dandár multi-funkcionális feladatokat fog végrehajtani a KUB és a MISTRAL légvédelmi alakulatok összevonásával.

A dandárnál jelenleg rendszeresített P-40, PRV-16 radarok kivonásra kerülnek, helyettük 3D-s 3 db SzT-68U radar és a kismagasságú célok felderítésére 3 db P-18 kerül rendszeresítésre. A radarok felújítása tervezve van.

MISTRAL légvédelmi rakétaosztály

Szervezetébe törzs és három MISTRAL üteg tartozik. Az egyik üteg 2-es készenléti kategóriában, egy másik pedig 4-es készenléti kategóriában került felajánlásra a NATO-nak. A MISTRAL ütegek szervezeteibe egy vezető-irányító és egy logisztikai támogatórészleg, valamint a NATO-nak felajánlott kettő ütegnél két-két szakasz, a harmadik ütegnél öt szakasz tartozik. A teljes MISTRAL zászlóaljat 2005 végére kell felszerelni idegen-barát felismerő IFF rendszerrel, valamint 2007 végére biztosítani kell a NATO légi vezetés-irányítási rendszerébe történő integrálását.

KUB légvédelmi rakétaosztály

Az osztály szervezete: törzs, négy KUB üteg (4-4 indító állvánnyal), egy IGLA üteg, valamint egy logisztikai és vezetéstámogató alegység. A négy KUB ütegből három üteg harci a negyedik pedig csak kiképzési feladatokat fog végrehajtani. Az IGLA üteg (9 raj) hajtja végre a KUB ütegek közvetlen légi oltalmazását.

További Légierő alakulatok

Pápa bázisrepülőtér a Magyar Köztársaság második katonai repülőtere, a NATO részére befogadó képességet szolgáltat. Folyamatosan biztosítja a nemzeti légi kutató-mentő feladatok ellátását.

A bázis kialakítása, fejlesztése és korszerűsítése az érvényben levő nemzeti, NATO és ICAO szabványok szerint történik.

A pápai bázisrepülőtér terveink szerint 2006 év végéig éri el a teljes képességet, azonban 2005 elejétől képes a nemzeti légi kutató-mentő szolgálat folyamatos ellátását biztosítani.

Az 1. Logisztikai és Támogató Ezred felszámolásra kerül és megalakul az új logisztikai és támogató zászlóalj. Az új zászlóalj csak helyőrségtámogató funkciót lát majd el.

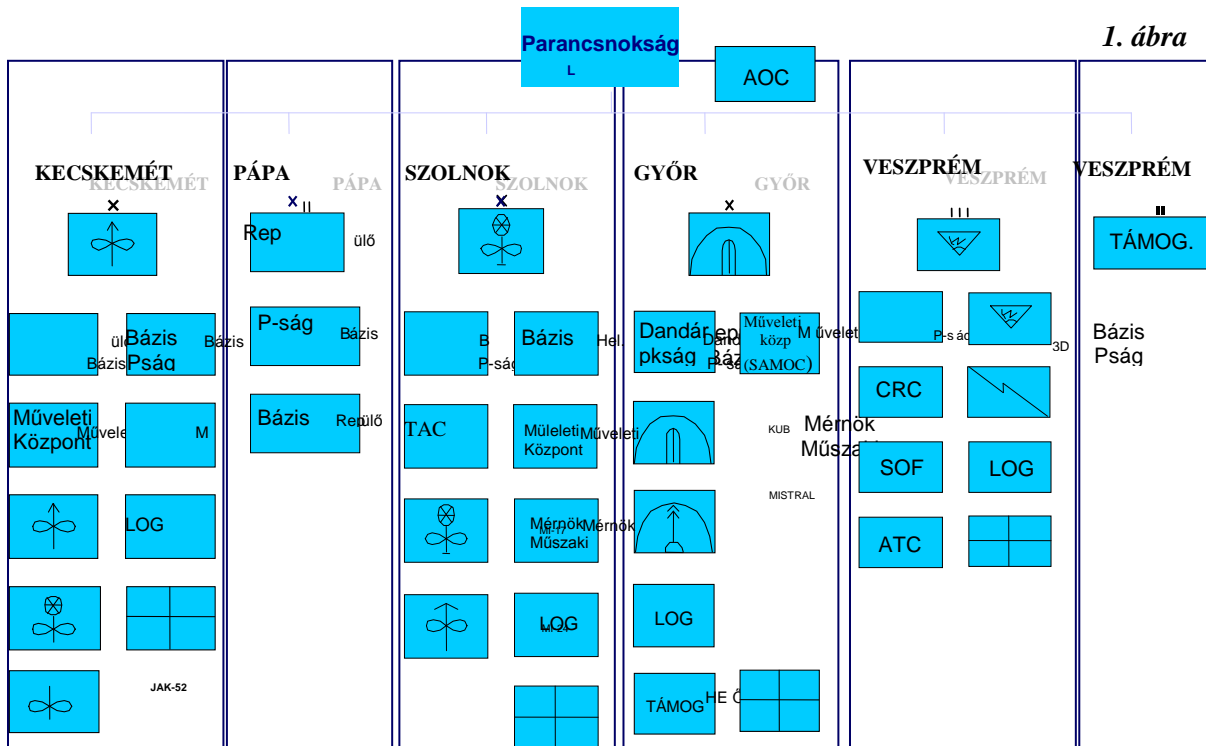
KAPOS bázisrepülőtér - a pápai repülőtér készenlét elérését követően - 2005 végéig felszámolásra kerül.

Az átszervezéseket követően a védelmi felülvizsgálat alapján a haderő-átalakítás a következő tízéves időszakban az alábbiakat biztosítja:

- Modul jellegű kiegyensúlyozott haderőt (szárazföldi haderő, légi-erő), a feladatok egy részének szövetségi (nemzetközi) keretekben történő végrehajtását (légvédelem, stratégiai légi szállítás, légi utántöltés, elektronikai harc);
- Alapvetően modernizált haderőt;
- Mind technikai eszközökkel, mind pedig készletekkel jobban felszerelt működőképes honvédség rendelkezésre állását.

Köszönöm a figyelmet, kívánom, hogy a konferencia eredményes legyen és segítse a Magyar Honvédség - benne a légierő – átalakítását, működésének és alkalmazhatóságának biztosítását!

A légierő 2013-ra tervezet szervezeti felépítése

2. TÓTH ZOLTÁN MK. EZREDES, A LÉGIERŐ LOGISZTIKAI FŐNÖKE előadásában az üzemeltetés olyan meghatározó területeit vette számba- kiemelten az üzemeltetési tevékenységet meghatározó modernizációs folyamatokat-, melyek a jövő üzembentartási struktúráját, a tevékenység rendjét határozhatják és (határozzák) meg a légiérőn belül.

Az előadó részletesen értékelte a 2003. év elvégzett feladatait, kiemelve a modernizációs programok helyzetét, illetve a repülőeszközök üzemeltetésében fennálló problémákat, javaslatokat tett a fennálló problémák kezelésének lehetőségeire, elemezte a repülőeszközök rendszerbetarthatósági, infrastrukturális követelményeit és a szállítókapacitás növelésének módjait.

Tisztelt Konferencia!

A védelmi tárca vezetésének az elmúlt időszakban fő feladatként a védelmi felülvizsgálat jelentkezett, melynek a célja az, hogy a Magyar Honvédség egy fenntartható fejlődés útjára lépjen, képes legyen a szövetségi műveletekben a feladatoknak megfelelő, egyenrangú félként résztvenni, a környezet kihívásaira válaszolni. A védelmi felülvizsgálat hatása kiterjed az egész Honvédségre, úgy a harcolókra, mint a harcbiztosítókra és támogató szervezetekre, a harceljárásokra és a támogatás, azon belül a logisztikai támogatás feladatorientált struktúrájára, tevékenységi rendszerére. Az átformálódás gyakran fájdalmas, de szükség-szerű döntésekkel járó folyamata ugyanúgy érinti az üzemeltetés területét is, mint az egész Magyar Honvédséget.

Mindezek tudatában mégis sikerült egy olyan tevékenységi színvonalat ez évben is fenntartani, mely biztosította kiemelt üzemeltetési feladataink végrehajtását. Előadásom egy olyan év összegzésére irányul, amikor a haderőreform meghatározó szakaszába lépett, illetve az üzemeltetés olyan meghatározó területeit veszem számba- kiemelten az üzemeltetési tevékenységet meghatározó modernizációs folyamatokat-, melyek a jövő üzembentartási struktúráját, a tevékenység rendjét határozhatják és (határozzák) meg a légiérőn belül.

Repülőeszközök

Megállapítható, hogy 2003. évben – objektív okok miatt - kiképzésre felhasználható, illetve az alapfeladatainkat ellátó repülőeszközeink száma az elvárható szint alá csökkent.

	január	Febr.	Márc.	április	május	június	július	aug.	szept.
(%)									
MÍG 29E	19	28	23	19	23	29	28	19	16
MÍG 29U	16	16	16	16	16	16	12	16	16
L-39	8	16	16	16	25	12	20	26	18
MI24V	33	33	36	11	22	37	33	22	27
MI24D	9	9	8	13	18	13	13	13	13
Mi8	11	11	18	11	17	16	22	22	22
Mi17	43	43	43	29	29	14	14	14	14
AN-26	75	75	75	75	75	75	75	75	75
MI-8T	20	20	25	21	17	19	20	23	31
JAK-52	20	40	40	37	37	41	21	41	48

Az elvégzett üzemeltetési feladatok az alábbiak voltak:

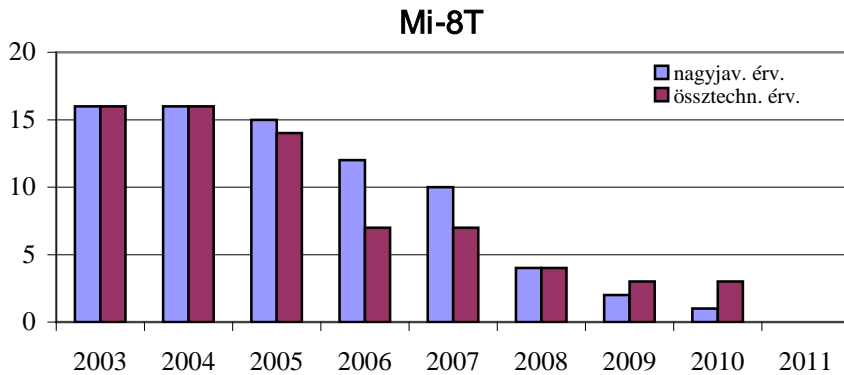
Mi-8:

- Naptári üzemidő hosszabbítások: 3 db Mi-8, ebből 1 db folyamatban. A nagyjavítás közti üzemidő ledolgozásáig megnövelésre került a helikopterek össztechnikai naptári üzemideje.

Fő problémák:

- A helikopterek jelentős részének lejárt a 30 év össztechnikai naptári üzemideje, hosszabbítás nem lehetséges;
- Az üzemben tartható helikopterek üzemképességét korlátozza a hajtómű, forgószárny és faroklégsavar rendszer elemek hiánya.

A meglévő 3 db Mi-8P típusú helikopter közül a javítás közti és össztechnikai naptári üzemidő tartalékok alapján 2 db helikopter tartható üzemben, az alkatrészellátás függvényében 2009. év végéig.

Mi-17:

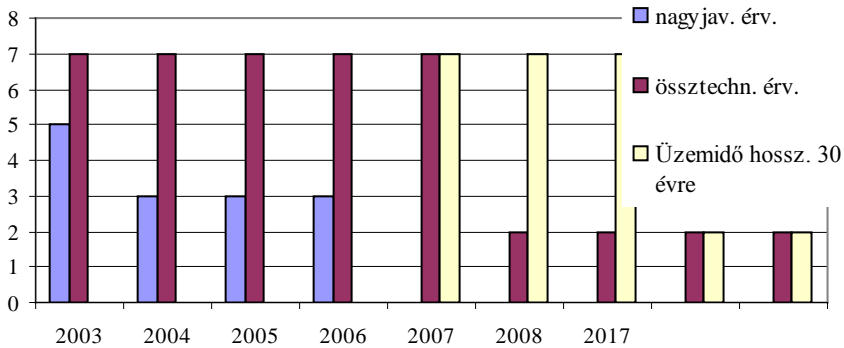
- 2 db javításközi naptári és repülési óra szerinti üzemidő hosszabbítás (2 év 500 óra);
- 1 db javításközi naptári és repülési óra szerinti üzemidő hosszabbítás, valamint kutató-mentő helikopter modernizációs átalakítás folyamatban.

Fő problémák:

- Az üzemidő-hosszabbításon át nem eső helikopterek javításközi üzemideje 2004. I. negyedév végére lejár, szükséges a fennmaradó 2 db Mi-17 helikopter nagyjavítása, az üzemidő-hosszabbított helikopterek nagyjavításának tervezése;
- A 2 db Mi-17P helikopter üzemképessé tételéhez nagyjavítás és az igényeknek megfelelő szállító változattá történő átalakítás szükséges.

Mi-17

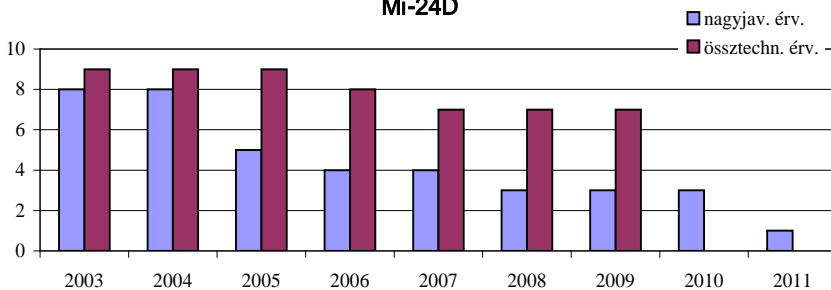
Mi-24:

- Folytatódott a helikopterek nagyjavítása: befejeződött az 574, 582, 716 oldalszámú helikopterek javítása;
- Megtörtént a Mi-24P rendszerbe állítási javaslatétel és megkezdődött 2 db helikopter nagyjavítása;
- Modernizáció – V-4 együttműködésben előrelépés nem történt, a nemzetközi felajánlásokban szereplő követelményrendszert a helikopter-típus jelenleg nem biztosítja. A felajánlásokban szereplő helikoptereken szükséges az előírásoknak megfelelő minimális modernizáció végrehajtása.

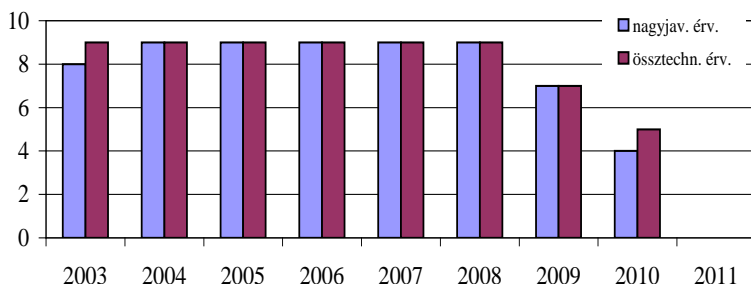
Fő problémák:

A korábban nagyjavított helikopterekhez egyidejűleg nem történt meg a hajtóművek, főreduktorok, forgószárny-rendszer elemei és egyéb fődarabok, illetve alkatrészek nagyjavítása, így ezen berendezések hiánya, beszerzésük és nagyjavításuk késlekedése a nagyjavított helikopterek üzemképtelenségét okozza.

Mi-24D

Mi-24V

Az alábbi táblázat évek és darabszám szerint tartalmazza a javítás-közi és össz. naptári üzemidő lejártá szerint üzemben tartható helikopterek mennyiségét. A kimutatás csak a sárkány és berendezéseire vonatkozik, nem veszi figyelembe a fődarabok (hajtómű, főreduktor, transzmisszió elemei, forgószárny rendszer) üzemidő tartalékait. A fődarabok beszerzésével, illetve pótlásával, nagyjavításával biztosítható a táblázatban szereplő géplétszám.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2017
Mi-8T	16	16	14	7	7	3	2	1	0		
Mi-8P	2	2	2	2	2	2	2	0			
Mi-17	5	3	3	5*	5*	5**	5**	5**	5**	5**	5**
Mi-17P	nagyjavítás szükséges, az össztechn. iii. a 2 db hel-t 2019-ig biztosítja										
Mi-24D	8	8	4	3	3	2	2	0			
Mi-24V	9	9	9	9	9	9	6	4	0		
Mi-24P	0	0	2-4*	6*	6	6	6	6	6	6	6

Megjegyzés: * nagyjavítás függvényében.

** nagyjavítással és össztechnikai naptári üzemidő meghosszabbítással (30 évig).

Az alábbi táblázat oldalszám szerint tartalmazza, hogy az egyes helikopterek melyik év leteltéig állnak rendelkezésre, a nagyjavításközi, vagy az össztechnikai naptári üzemidő lejárta miatt:

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2019
Mi-8T		2656 10433	6206 6207 6212 6215 10440 10443 10444		2639 6200 6204 10419	6220	6223	10445			
Mi-8P							10446 10447				
Mi-17	701 704		702 703 704								
Mi-17P	706, 707 nagyjavítás szükséges										
Mi-24D		575 578 581	577 580		576		574	582			
Mi-24V						713 717 718	711 712	714 716 719 720			

A rendszeresített szállítóhelikopter géplétszám (15 db) biztosítása érdekében – mivel 2006-tól a Mi-8 típus géplétszáma rohamosan csökken – szükséges új beszerzési folyamat beindítása. A beszerzések követelményrendszerét úgy kell kialakítani, hogy a csapatszállító feladatok ellátásán kívül kiemelt állami feladat a kutató-mentő szolgálat ellátása. A feladat ellátásához speciális követelményrendszer, felszereltség szükséges.

An-26:

- A 4 db repülőgép nagyjavítása befejeződött, folyamatos igénybevételek biztosított, pótalkatrész készlet nincs;
- MEDEVAC átalakítás folyamatban;
- Infracapda felépítésének kidolgozása megtörtént; a 405 oldalszámú már így repül
- A repülő gépekkel történő evakuáció tervének elkészítése.

Fő problémák

A típushoz pótalkatrész-készlet csak minimális szinten áll rendelkezésre, meghibásodás esetén a pótlás, illetve a garanciális javítás idejére a raktáron lévő, lejárt üzemidejű berendezések eseti igény alapján történő beépítése szükséges.

A rendelkezésre álló géplétszám nem elegendő az előírt szállítási feladatok végrehajtásához.

Jak-52:

6 db repülőgép nagyjavításból történő átvétel végrehajtva, a nagyjavításon át nem esett repülőgépek sorsában döntés született, ki kell vonni őket, bár üzemeltetési tartalékra szükség lenne.

Fő problémák:

A típushoz pótalkatrész-készlet csak minimális szinten áll rendelkezésre, meghibásodás esetén a pótlás, illetve a garanciális javítás idejére a repülőgépek üzemképtelenné válnak.

MiG-29:

- hajtóművek üzemidő hosszabbítása végrehajtva,
- 14 db nagyjavításra kiszállítva,
- nagyjavításból érkezett 6 db KSZA, blokkok, műszerek, ellenőrző berendezések lettek kiküldve nagyjavításba,
- 2002-es üzemidő hosszabbítás után 2003 év elején befejeződött a gépek berepülése, de a fődarab hiányok miatt továbbra sem áll rendelkezésre a rendszeresített géplétszám.(12+2).

Fő problémák

- A rendelkezésre álló hajtóművek jelentős részének repült óra szerinti és naptári üzemidejei 2004. I. harmadára lejárnak, a nagyjavításból a hajtóművek várhatóan ez ideig nem érkeznek vissza, így az üzemképes géplétszám várhatóan csak a készüeltségi szolgálat biztosítását fogja lehetővé tenni;

- A nagyjavításba kiküldött blokkok, műszerek, ellenőrző berendezések javításból való visszaérkezéséről információval nem rendelkezünk, a kiküldött berendezések hiánya nehezíti az üzem-bentartást és korlátozza az ellenőrzések végrehajtását.

L-39:

- Megkezdődött az alkatrészek beszállítása, üzemképessé tétele, az állomány felkészítése az üzem-bentartás teljes átvételére az MH LJÜ-től;
- Állapotfelmérés történt üzemidő hosszabbítás szempontból.

Fő problémák

- Számos garanciális meghibásodás következett be a nagyjavított repülőgépeknél;
- Az MH LJÜ kapacitása lassítja a repülőgépeken végrehajtott munkák ütemét.

A repülőgépek, hajtóművek, fődarabok jelentős része nagyjavításra, vagy üzemidő hosszabbításra vár. A meghosszabbított naptári üzemidejű repülőeszközökhöz sem rendelkezünk elegendő tartalék alkatrészszel, így azok folyamatos üzemeltetése nincs biztosítva.

A repülőeszközök üzemeltetési feladatainak áttekintése után áttér-nék a többi haditechnikai szakág helyzetének elemzésére, a jelent és jö-vőt meghatározó feladatokra:

A jelenlegi üzem-bentartási szakterület magában foglalja a haditech-nikai biztosítás szakterületeit, így a ***páncélos és gépjármű-technikai***, a ***híradó–elektronikai***, a ***műszaki–technikai***, a ***fegyverzettechnikai***, a ***ve-gyivédelmi*** és a ***mérésügyi szakágakat***. A szakágak irányítása közvetlenül a MH LEP Logisztikai Főnökség ***kiemelt logisztikai főtiszt*** irányításá-val az üzem-bentartási blokk útján valósul meg.

Az üzem-bentartási szakágaknál a személyi állomány feltöltöttsége 100%-os, ennek ellenére a napi szakmai munkában komoly problémát okoz, hogy megszűntek a szakági megnevezések, valamint az a tény, hogy vannak olyan szakágak, ahol az állománytáblában csak egy fő van rendszeresítve.

1. Fegyverzet technikai eszközök (légvédelmi rakéta, radar, hagyományos fegyverzet)

a) Az **MH 12. Légvédelmi Rakétadandár** készletébe tartozó 3M9ME típusú KUB légvédelmi rakéták (178 db) üzemideje 2003. 03. 31-én lejárt. Gyártási évüket figyelembe véve (1979) további üzemidő hosszabbítás nem lehetséges. Kiképzési készletbe sorolásuk megtörtént, a MH Fegyverzettechnikai Szolgálatfőnök eseti engedélyével az éves éleslövészetek alkalmával felhasználásra kerülnek. A még üzemidőtartalékkal rendelkező 3M9M3E típusú légvédelmi rakéták (71 db) csak mintegy 40%-ban biztosítják a dandár rakéta-szükségletét, így elengedhetetlen további rakéták beszerzése. Mivel újabb KUB légvédelmi rakéták beszerzése nem várható, ebben az esetben a 3 harci üteges felépítésű légvédelmi rakéta zászlóalj megközelítőleg csupán 2 javadalmazás üzemóra tartalékkal bíró 3M9M3 típusú légvédelmi rakétával fog rendelkezni.

b) Az **MH 5. Légvédelmi Rakétaezred** 1,5 javadalmazás (135 db) MISTRAL rakétával rendelkezik. 2004-ben rakéta-beszerzés nincs tervezve.

2 MISTRAL üteg felajánlása esetén célszerű a MISTRAL ütegek képességeit – szükséges rakétabeszerzések, illetve IFF MODE IV és a vezetési eszközöket – még a felajánlás előtt biztosítani. A rakétabeszeréseknél javasolom figyelembe venni a kiképzésre felhasználandó rakéta mennyiséget. A rakéták frissítése, üzemideje szempontjából célszerű a beszerzéseket több lépcsőben végrehajtani, mert így nem fog az összes rakéta üzemideje egyszerre lejárni.

Problémát jelent, hogy a rádiók, melyek a indítóállványok célra történő rávezetését biztosítják, gyakran meghibásodnak, javításba adásuk körülményes hosszadalmas.

Jelenleg az ATLASZ indító állványok 30%-a csak korlátozottan hadrafogható a rádiók meghibásodása miatt, azaz kizárólag önálló célfelderítés üzemmódban

c) Az **MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis** készletébe tartozó 9M313-1 típusú (IGLA) légvédelmi rakéták bevizsgálása és üzemidő hosszabbítása 2003-ban végrehajtásra került.

d) Az **MH 64. Vezetési és Radar ezred** állományába tartozó feldehárító és magasságmérő radarok hadrafoghatósága az elmúlt évihez hasonlóan jó szinten stabilizálódott, ami az elmúlt két évben végrehajtott gyári nagyjavításoknak és modernizációknak köszönhető.

Az elmúlt évekhez hasonlóan az eszközök tartalék készletei továbbra is feltöltetlenek. Az alkatrészellátás a tárgyév első negyedévében a 2002-es beszerzésekből biztosított volt. A központi tárintézetek elhúzódo leltározásai miatt kb. 2 hónapig az alkatrészellátás szünetelt, ami megnehezítette az üzemeltetést. Magnetronok és adócsövek rendelkezésre álltak, azonban jelentős anyagihiány mutatkozott triátronból és szikraközökből. Ezekből több mint fél évig nem volt ellátás. Ezt a régi típusú P-37-es triátronegységek átalakításával oldottuk meg.

Az ezred és az alegységek rt. raktáraiban sok az inkurrens és üzemképtelen alkatrész, a felesleges készleteket többszöri kérésünk ellenére sem tudtunk leadni.

A radarokhoz 2003-ban új alkatrészt nem szereztek be. Az egyedi és központi készletben lévő alkatrészek száma minimális, 2003 második felétől egyes alkatrészek (modulátorcsövek, magnetronok, tirátronok, transzformátorok) csak központi készletben lévő radarok megbontásával, vagy légierőn belüli átcsoportosítással voltak biztosíthatók.

A repülést biztosító radarok közül az RSZP-10 leszállító radarok hadrafoghatósága 86%, míg az MRL-5 meteorológiai radaroké 90% körül alakult az év folyamán.

Az egyéni gyalogsági fegyverzetet képező AMD/65 gépkarabélyok cseréjét áprilisban megkezdjük a MH 12. Légvédelmi Rakétadandárnál. Ez évben lehetőség van a MH LEP és alárendelt katonai szervezetei vonatkozásában az összes gépkarabély központi készletből történő cseréjére AMMSZ típusra.

A fegyverzeti anyagok tekintetében a hadiszükségletre feltöltöttség alakulatonként, lőszertípusonként és fajtánként 0% és 100% között változik. A fegyverzeti anyagok feltöltöttségének ekkora szórását a nem elegendő tárolótér, illetve az alakulatok tároló kapacitásának hiánya okozza. (A MH KBRT, MH PBRT, csak kiképzési készletet tud tárolni, a MH 1. Logisztikai és Támogató Ezred lőszerének tárolását a MH 87. Bakony Harci Helikopter Ezred raktárában lehetett megoldani).

A fedélzeti lőszer, rakéta és bomba készletek csapat- haderőnemi és központi készletek szerinti lépcsőzése a tárolási problémák miatt nem felel meg a szabályzásoknak. Ezen anyagok vonatkozásában általános, hogy az alakulatok tárolják 7 és 3 napos készleteiket, és a felajánlott erők 3 napos készletét.

A hagyományos fegyverzettechnikai biztosítás területén a fegyverzeti eszközök hadrafoghatósága lövészfegyvereknél 100%-os, légvédelmi gépágyúknál 98%-os. A hagyományos fegyverzeti eszközök feltöltöttsége a hadiszükséglet vonatkozásában légierő összesítésben 95%-os.

2. Páncélos- és gépjármű technikai eszközök

Az alárendelt katonai szervezetek gyakorlatilag csak a napi szállítási feladatokhoz és a különböző szolgálatok ellátása érdekében szükséges eszközök technikai kiszolgálását, javítását hajtják végre. A technikai kiszolgálásokon, javításokon felül a műszaki vizsgák és környezetvédelmi felülvizsgálatok elvégzése plusz terhet jelent az egyre rosszabb felszereléssel és körülmények között dolgozó (kivétel Szolnok és Veszprém) folyamatosan csökkenő állományú javítóműhelyekre. A kapacitás és anyaghiány a technikai kiszolgálások elmaradását vonja maga után. A végrehajtott feladatok nagy része szükség szerinti javítás.

A páncélos és gépjármű-technikai szakterületen elengedhetetlenül szükséges a **Gépjármű Beszerzési Program** keretében az elavult, túllüzemeltetett, esztétikailag erősen kifogásolható eszközök minél előbbi cseréje.

A közúti személygépkocsik hadrafoghatósága 99%, terepjáró személygépkocsiké 75%, mikrobuszoké 88%, autóbuszoké 53%, közúti tehergépkocsiké 62%, terepjáró tehergépkocsiké 71%-os. Az ellátó központ a fenntartási anyagellátást nem képes biztosítani, a központi alkatrészellátás a szükséglet 10%-ot sem éri el.

3. Vegyivédelmi eszközök

Az évjáratí selejtes 70- és 75 M egyéni vegyivédelmi készlet központi készletbe vonása egyelőre nem megoldott, tárolásuk nagy terhet jelent az alakulatoknak.

A módosított 93M egyéni vegyivédelmi felszerelés 2003-évben a felajánlott erőknél kerül biztosításra, 2004. – 2007-között terv szerint az összes igényt kielégítik. Jelenleg az alárendeltek közül a MH 59. SZDRB 400 klt. , MH 12. Légvédelmi Rakétadandár 310 klt., MH 64. Vezetési és Radar Ezred 172 klt., míg a többi alakulat 30-30 klt új típusú egyéni védőeszközzel rendelkezik.

A bakteriológiai és vegyi felderítő készletekkel alakulataink rendelkeznek, de a hozzájuk tartozó kimutató csövek közül a szomán, szarin,

foszgén és kombinált típusokból csak minimális mennyiség áll rendelkezésre, mely készletek 2004-ben teljes egészében évjáratí selejtté válnak. Az AVJ-1 automata és a GVJ-1 gyorsműködésű vegyi jelzővel rendelkezünk, azok üzemképesek.

Tűzoltó gépjárművekkel a szükséglethez képest minimális mennyiséggel rendelkezünk, a repülőterek biztosítását végre tudjuk hajtani. Ezen eszközök technikai kiszolgálását a MH. CURRUS Rt. szerződés alapján rendben végrehajtja.

A múlt évben eredményes csapatpróbát befejezett MAN típusú repülőterei nehéz tűzoltó gépkocsi rendszerbe állítását és szükséges mennyiségben történő ellátását követően, repülőterek tűzvédelmi biztosítottsága hosszú távon megoldottnak tekinthető. Ez évben beszerzésre került újabb 3 db MAN típusú repülőterei nehéz tűzoltó gépkocsi, melyek rendszerbe álltak a MH. 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis tűzoltó szakalegységénél.

A jelenleg rendszerben lévő tűzoltó gépjárművek oltóanyaggal történő ellátása folyamatos, zökkenőmentes.

A tűzoltó alegységeket új típusú egyéni tűzvédelmi ruházattal méret szerint elláttuk. A légzőkészülékekhez töltőkészülékek beszerzése megtörtént, a kezelőszemélyzet kiképzését végrehajtottuk. Kárhelyszíni rádiókban és egyéb kiegészítő felszerelésekben fennálló hiányok az év végéig kielégítésre kerülnek.

4. Műszaki technikai eszközök

Az állománytáblás műszaki-technikai eszközök jelentős része 20 év-nél öregebb, technikailag elavultak, műszaki üzemben tartásuk egyre nagyobb költség és munkaráfordítást igényel.

A repülőgép karbantartó gépek állománytábla szerinti feltöltöttsége 93%-os, de magas átlagéletkoruk miatt rendkívül elhasználódtak. A jelenleg üzemben lévő jégolvasztó eszközök hajtóműcseréje nem a tervezett ütemben halad.

A repülőterek állapota a reptérkarbantartó alegységek folyamatos állagmegóvó és karbantartó munkája ellenére folyamatosan romlik. A 2002-ben Kecskemét Repülőbázison üzembe helyezett dilettációs hézagkitöltő gépsor szinte folyamatosan munkában van, de kis kapacitása miatt a feladatot nem képes maradéktalanul végrehajtani.

Jelenleg repülőtereink PCN mérése 10 évnél régebbi. Az elmúlt évek során a pályák állapota, terhelhetősége, igénybevételi jellemzői jelentős mértékben megváltoztak, így az újbóli méréjük halaszthatatlan feladat.

5. Elektronikai eszközök

A repülőtereken telepített repülés – kiszolgáló és navigációs eszközök korlátozott hadrafoghatósággal üzemelnek a jelenlegi kiépítésben. Áttelepítésük, mobilitásuk nem megoldott. A kecskeméti és a taszári repülőtéren telepített közelnavigációs és műszeres leszállító rendszer (RSZBN-PRMG) első féléves berepülése júniusban megtörtént, a második féléves berepültetését 2003. IV. negyedévben az érintettek végrehatják.

Az évi feladatok értékelése után szeretnék szólni az üzembentartási tevékenységet a jövőben legfőképp meghatározó haditechnikai modernizációs folyamatok helyzetéről (a NATO haderő-fejlesztési ajánlásokban (FP 2003), a nemzeti fejlesztési programok keretében betervezett és a 2003. évi költségvetésből támogatott programok megvalósításának helyzete).

A JAS-39 GRIPEN típusú harcászati repülőgépek fogadásának és rendszerbe állításuk feltételei kialakításának helyzete

A megnövelt képességekkel rendelkező Gripen repülőgépek bérléséről szóló megállapodás aláírását követően *folyamatban van a felkészülés a gépek fogadására*. Az új típusú repülőgépek teljes mértékben képesek lesznek a szövetségen belüli közös feladat végrehajtásra, mind fegyverzethordozó és célba juttató, mind egyéb technikai képességei révén. A gépek érkezési ideje: 2006 márciusában 5 gép, decemberében 2 gép, 2007 augusztusában 4 gép, decemberében 3 gép érkezik Magyarországra. A műszaki- infrastrukturális követelmények tervezet összeállításra és a Honvédelmi Miniszter Úr részére felterjesztésre került.

A MIG-29 repülőgépek, a MI-24 helikopterek modernizációjának előkészítése

NATO kötelezettségek végrehajtására a MiG-29 típusú harcászati repülőgépekbe ideiglenes jelleggel beépítésre került GPS berendezés, valamint szintén ideiglenes jelleggel kialakításra került a 243.000 MHz-es NATO vészfrekvencia vételi képesség. A MODE IV képességű IFF berendezéssel felszerelt prototípus kialakítása ez évben megkezdődött.

A Mi-24 harci helikopterek modernizációjában nincs továbblépés. A nemzetközi modernizációs folyamat jelenleg szünetel. ***A MI-24 harci helikoptereken a várható alkalmazási követelményeknek megfelelő és szükséges minimális modernizációt kell végrehajtani.*** A harci helikoptereken ez évben az IFF MODE IV berendezés előbeépítések kialakításának előkészítése megkezdődött. A rendszerbe-állítási javaslatétel a Mi-24P harci helikopter-típus ügyében megtörtént, 2 db helikopter nagyjavítása megkezdődött.

Szállító helikopterek vonatkozásában 1 db Mi-17 helikopter – az üzemidő-hosszabbítási munkálatok elvégzésével egy időben – kutatómentő változattá alakítja át a DR Rt.

Az An-26 szállító repülőgépeken IFF MODE IV berendezés előbeépítések kerülnek kialakítása. 1 db repülőgép hőkövető rakéták elleni védelemként az infracsapda-kilövő rendszerrel kerül felszerelésre.

Ez évben nagyjavításból átvett 6 db Jak-52 kiképző repülőgép új háromtollú légsavarral érkeztek, kötelékfenyekkel és műszerfal-megvilágítással lettek ellátva.

Az Integrált Vezetési és Irányítási Rendszer (ICC) telepítése

A CP5A 0035 képességsomagban szereplő Veszprém 'SEL' védett objektum CRC/ARS beruházási munkái ez év februárban kezdődtek meg. Az első ütem befejezése ez évben megtörténik. Az első ellátmányú elhelyezési szakanyagokat megigényeltük a HM IKH-tól. Várható lebiztosítás 2004. I. negyedévében.

NSIP keretében folyik a kecskeméti repülőbázison a Légi Irányító Központ (SOF+WOC) épületének építése. A kivitelezés előrehaladott műszaki állapotban van, a készenlét az év végére, míg a beüzemelés 2004. I. félévében várható. Az első ellátmányú elhelyezési szakanyagokat megigényeltük a HM IKH-tól.

A NATO integrált kiterjesztett légvédelmi rendszer (NATINEADS) megvalósításához kapcsolódó feladatok végrehajtásának helyzete

A radarlefedettségre vonatkozó SHAPE minimális katonai követelmények teljesítése a négy gerinc radar századnál üzemelő modernizált P-37 és PRV-17 radarok folyamatos 24 órás üzemével, valamint 4 készlet földi telepítésű AN/TPX-54 típusú szekunder radar működtetésével biztosítjuk. A múlt évben befejezett P-37-es, valamint a folyamatban lévő

PRV-17-es modernizációs program biztosítja a 3 készlet ALENIA-MARCONI RAT-31DL radar rendszerbeállításáig – terv szerint 2007-június – a jelenlegi képességek fenntartását.

A 3D radar üzembe helyezési határidők csak az „*ideiglenes helyszíni átvétel*” befejezését jelentik. Ezután kezdődik a radarok „*hadműveleti értékelése*”, mely az utolsó radar + 65 napig tart. Az összesen öt készlet radarból (közös projekt a Cseh Köztársaságba telepített 2 készlet radarral) és a hozzá tartozó berendezésekből álló rendszer átvételi folyamata tervezetten 2007. júniusban fejeződik be.

A HM Technológiai Hivatal befejezte a radarszázadoknál telepített Radar Head Processor (RHP) berendezés korszerűsítését célzó Egycsatornás Primer és Szekunder Radaradat Továbbító (RHP-II) K+F programot. A rendszeresítési eljárás a csapatpróba elrendelésével ez évben megkezdődik.

A beszerzésre tervezett gépjármű-technikai eszközök és a Bundeswehr rendszeréből már beszerzett gépjárművek hadrendbe állítása

A MH LEP katonai szervezetei közül a Bundeswehr-től beszerzett járművekből a MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis kapott 5 db Unimog-435 2 tonnás terepjárót, 3 db IVECO 110-17AW 5 tonnás terepjáró tehergépkocsit és 3 db IVECO 110-17AW 5 tonnás közúti tehergépkocsit. A gépjárműveket az alakulat használatba vette.

KUB légvédelmi rakéta komplexum modernizációja

Az év folyamán 2 készlet SZURN önjáró felderítő és rávezető állomás gyári nagyjavítására és részleges modernizációjára került sor a Lengyel Köztársaságban. A modernizálás során az állomásokba üzembiztosabb és hatékonyabb félvezetős mozgócél-kiválasztó egységet, televíziós optikai irányzékot, hőkamerát, félvezetős vevőerősítőt és félvezetős tápegységeket építettek be. Folyamatban van az állomások IFF rendszerének MODE-IV üzemmóddal való bővítési lehetőségének vizsgálata. Az önjáró indító állványok és a rakétatöltő-szállító berendezések gyári felújítását a HM ARZENÁL Rt folyamatosan végzi.

MRL-5 radarok modernizációja

Ez évben befejeződött a légierő három repülőterén telepített MRL-5 típusú meteorológiai radarok digitálisan illesztett kimenetének és az or-

szágos adatfeldolgozó hálózatnak kiépítése. A rendszer feladata a 3 készlet MRL-5 meteorológiai radarberendezés által készített analóg radarinformáció digitalizálása, az információ továbbítása központi adatfeldolgozás céljából és a feldolgozott produktumok (horizontális radarképek, vertikális metszetek, kompozit radarképek) továbbítása a felhasználók irányába. A kijelölt bizottság a rendszer csapatpróbáját 2003. október 01. és 2004. március 31. között hajtja végre.

Az ABV védelem feltételeinek megteremtése, a védőeszközök beszerzésének helyzete

Az alakulatok ABV fegyverek elleni védőeszközei- a NATO szabványnak nem felelnek meg, zömmel évjáratí selejtek, csak kiképzési célra használhatók. Jelenleg az alakulatok csak kiképzési céllal rendelkeznek a 93 M védőkészlettel. A módosított 93M egyéni vegyvédelmi felszerelés az év végéig a felajánlott erők részére biztosításra kerül, a többi katonai szervezet ellátása terv szerint 2004. – 2007- között megtörténik.

Tisztelt konferencia!

Az elmondottakból kitűnik hogy nem könnyű időszakot hagytunk magunk mögött és az előttünk lévő időszak talán még nehezebb lesz. *Az alulffinanszírozottság és ellátási problémák ellenére a MH LEP és alárendelt katonai szervezetei akár saját belső tartalékaink lehetőség szerinti átcsoportosításával is, de megőrizték működőképességüket* és az üzemeltető állomány biztosítani tudta a minimálisan szükséges hadrafoghatósági szintet. *Ahhoz azonban, hogy legalább ezt a minimális hadrafoghatósági szintet tartani tudjuk, illetve javítsunk a működés hatékonyságán, a következőket javaslom:*

1. Repülőtechnika vonatkozásában:

- Javasoljuk, hogy az állománytáblában rendszeresítetten felül hadrendben megtartott, úgynevezett **II. kategóriájú repülőgépek** képezzenek rotációs tartalékot az üzemképesség elvárt szinten tartása érdekében (2 db MIG-29B, 1 db MIG-29UB, 3 db L-39).
- **A repülő-műszaki technika** átcsoportosítására MH ÖLTP szinten nincs döntés. A jelen álláspont ellenére Szentkirályszabadján nem célszerű, Szolnokon nem fér el, Pápán jelenleg is van. Célszerű lenne egy kivont eszköz tárolóban összevonni a repülő technikát. **A kivonásra tervezett repülőgépekből** javasoljuk a technikai és naptári

üzemidő tartalékkal rendelkező berendezéseket kiépíteni, és az I. és II. kategóriájú gépek anyagellátása érdekében felhasználni. A hadrendből történő kivonásuk után erre már nem lesz jogi lehetőség.

- *Az anyagbeszerzések* tekintetében elgondolkodtató, hogy a viszonylag nagy mennyiségű tartalék alkatrész és javítóanyag beszerzése nem mindig jár együtt a hadrafoghatósági szint emelkedésével. Ennek legfőbb oka, hogy a megrendelt alkatrész jegyzékben szereplő tételek nem a jelenlegi krónikus alkatrészhiánynak megfelelőek. (Ez a helyzet az L-39-es típusnál jelentkezik legmarkánsabban). Mindenképpen a hadrafoghatóság emelkedését vonná maga után, ha a légierő parancsnokának esetleg nagyobb ráhatása lehetne a beszerzendő anyagok listájának összeállításánál., illetve lenne valamilyen eszköze az esetleges ellenjegyzésre.
- *A rendszeresített szállítóhelikopter géplétszám* (15 db) biztosítása érdekében – mivel 2006-tól a Mi-8 típus géplétszáma rohamosan csökken – szükséges új beszerzési folyamat beindítása. A beszerzések követelményrendszerénél figyelembe kell venni, hogy a csapatszállító feladatok ellátásán kívül kiemelt állami feladat a kutatómentő szolgálat ellátása. A feladat ellátásához speciális követelményrendszer, felszereltség szükséges.

2. Az áttekintett haditechnikai területek általi eddig elért feladatok, illetve a jövő feladatainak sikeres végrehajtása nemcsak a kezelt technikától, de a hozzájuk szorosan kapcsolódó infrastruktúrától is függnek.

A CP5A 0044 3D radar képességcsomagból az elkészült tervek tervtárgyalásra kerültek és a *Beruházási Tervtanács a Békéscsaba és Zengővár* vonatkozásában, azokat megvalósíthatónak tartotta és elfogadta. Békéscsabán megtörtént az érintett terület kiürítése, az ideiglenes munkafeltételek és anyagtárolás kialakítása. A kivitelező a HM BBBH által közbeszerzési eljárásban kiválasztásra került. A beruházási munkák októberben megkezdődtek.

A VFIB döntéseinek figyelembevételével a MH LEP katonai objektumok teljes körű tíz éves infrastrukturális fejlesztési tervének összeállítása – a döntés alapján a díszlokációhoz és a technikai fejlesztésekhez igazodva - elkészült. A terv tartalmazza a laktanyák 2007-13 -között további fejlesztési feladatait és a ciklikus felújítási feladatokat is.

A JAS-39 GRIPEN típusú harcászati repülőgépek vonatkozásában a fogadáshoz és fenntartáshoz szükséges műszaki- infrastrukturális köve-

telmény- tervezet összeállításra és a Honvédelmi Miniszter Úr részére felterjesztésre került.

Infrastrukturális munkák a Gripen fogadás és a kecskeméti repülőtér repülő technikai közös üzemeltetés érdekében:

- A 14 GRIPEN típusú repülőgép részére 4 db kétállásos karbantartás és ellenőrzés elvégzésére alkalmas, zárt, fűtött, légtechnikai gépészeti rendszerrel ellátott fedezék építése, a svéd követelmények alapján.
- A NATO hangár igénybevételéhez a technológiai és gépészeti rendszerek kiépítése, bővítése (4 gép részére).
- A hangár javító funkciójához tartozó javítóműhely komplexum építése.
- A 143. sz. század technikai épület bővítése az üzembentartó század részére.
- A GRIPEN század törzs és hajózó állomány részére a meglévő épületek bővítése egy komplex század épületszárnnyal.
- Akkumulátor töltő-kezelő-tároló épület építése.
- A mobil technikai eszközök és energiaellátó konténerek részére zárt, illetve fedett színek építése.
- Általános anyagraktár, tartalékeszköz-tároló és veszélyes hulladék gyűjtőhely építése.
- A GRIPEN repülők telepítési körletében az őrzés-védelem kialakítása, technikai őrzés-védelmi rendszer telepítése.

3. A 3 D radarok üzembeállításának vonatkozásában:

- A jelenlegi négy gerinc – század felszámolását csak fokozatosan - a réskitöltő radar elemekkel SZT- 68U, P-18 – lehet elkezdni és a 3D-s radarok SHAPE akreditációja után lehet kivonni őket.
- A nemzeti felelősség körébe tartozó 3000 m alatti légtérelőző-képesség kialakításához elengedhetetlenül szükséges a mobil radar-szakaszok működési feltételeinek megteremtése. Az SZT-68U és P-18 típusú felderítőradarok nagyjavítása, modernizálása, a radarinformációk beintegrálása a légi vezetés és irányítás rendszerbe, szükséges-szerű feladat

4. Légvédelmi rakéta KUB modernizáció vonatkozásában:

Szükségesnek tartom a KUB és Mistral légvédelmi rakéták, repülőgép és helikopter fedélzeti rakéták és löszerek üzemidő hosszabbítását, előírt készletek biztosítását.

5. A logisztikai gazdálkodás tekintetében:

- Jelenleg a **légierő parancsnokságnak** nincs számottevő befolyása a haditechnikai eszköz- és alkatrészbeszerzésekre, valamint a központi és ipari szintű javításokra. Ugyanakkor gyakran szembesülünk azzal a ténnyel, hogy a beszerzések ellenére a hadrafoghatósági szint nem emelkedik. Ez a probléma a repülőtechnikai eszközök vonatkozásában csúcsosodik ki.
- Javaslom ennek a problémának a megvizsgálását olyan céllal, hogy a **légierő parancsnoknak** az eszköz, alkatrész beszerzés, javítások tekintetében **legalább egyetértési jogköre legyen**.

6. Az inkurrens anyagok vonatkozásában:

A feleslegessé vált ingatlanok ÁPV Rt részére történő átadásának ütemterve nem ismert, a HM részéről még nem került kiadásra. Ezen ingatlanok állagmegóvása pénzügyi fedezet hiánya miatt nem megoldott, az épületek, építmények műszaki színvonala alacsony, állagromlásuk fokozatosan nő. Kérem a döntésben részt vevő szervek szíves közreműködését az ezirányú döntések mihamarabbi meghozatalában.

Az előttünk álló, VFIB által megszabott feladatok remélhetőleg egy olyan üzemeltetési rendszert alakítanak ki, amely haderőnemi szinten is biztosítja a megfelelő anyag-és eszközforrások felhasználhatóságát. Amennyiben a finanszírozás és anyagi ellátás jelenleg fennálló feszültségei megoldódnak, az üzemeltetés tevékenysége talán túl fog mutatni a jelen „túlélési” napról-napra üzemeltető stratégiáján. Az üzemeltetői szakállományon ez nem fog múlni!

Köszönöm a figyelmet!

3. TÓTH LAJOS MK. EZREDES AZ MH LEP TÖRZSFŐNÖK HELYETTESE a haditechnikai kompatibilitás megteremtésének időszerű kérdéseiről tájékoztatta a hallgatókat.

Az előadás olyan fontos fogalmakat tisztázott, mint a kompatibilitás, integráció, illetve szabványosítás. Az előadó elemezte a kompatibilitás minimális katonai követelményeit, felvázolta a légi erő eddigi útját és várható feladatait a kompatibilitás felé.

Tisztelt Konferencia!

Az előadásra készülvén sokat gondolkoztam azon, hogy mennyire és milyen formában aktuális a címben szereplő probléma.

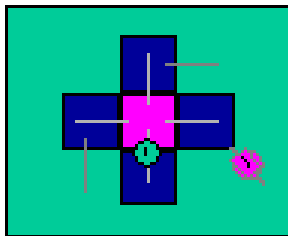
Az aktualitás kérdésében azt hiszem hamar megegyezhetünk, habár jó néhányunknak – magamat is beleértve – akik éveket dolgoztunk egy másik szövetségi rendszerben, kezdetben kissé szokatlanok voltak az efféle probléma felvetések. Egy direktív, egyipiacos struktúrában az azonoság elve „természetes” volt minden résztvevő számára. A NATO merőben más szervezet, barátok csoportja, konszenzusos alapelvű döntési mechanizmussal.

Mivel a „**kötelező**” meglehetősen ritkán használt szó, a szövetségen belül termékek, eljárások és szolgáltatások változatos világában kell „**rendet**”, a hatékony együttműködés feltételeit megteremteni! S ha mindehhez hozzátesszük a szabványosítás egy sajátos ellentmondását, **miszerint: „A szabványosítás önkéntes, a beszerzés, ellátás nemzeti kötelezettség”** belátható, hogy a címbeli felvetés a mindennapok szokásos tevékenységi körébe tartozik.

Közvetlen környezetünk is szolgáltat szép számmal nyomatékot számunkra. Nap, mint nap hallhatunk „**olvashatunk „NATO-kompatibilis szervezet”-ről, eszközről, stb.,** sajnos néha szakemberektől is. Hogy ez pusztán helytelen terminológia vagy ennél több, remélem Önök is el tudják dönteni az előadás folyamán.

A bevezetőből is látható, hogy a probléma összetett, így egy tágabb környezetben, összefüggések rendszerében vizsgáljuk.

INTEGRÁCIÓ

Ha felütjük az Idegen Szavak és Kifejezések Szótárát az „*integráció*” szónál, az alábbi meghatározást találjuk:

„Egységesülés, beilleszkedés, egyes részek egyesülése egy egésszé”

Tehát ha tekintjük ezt az egyszerű ábrát, szeretnénk a centrális hézagot kipótolni, ezt egyszerűen megtehetjük egy másik négyzet „*integrálásával*”. Ilyen egyszerű lenne az integráció katonai értelemben is? Nyilvánvalóan nem, hiszen az egyes részek egymás közötti funkcionális kapcsolatait is meg kell teremteni, ami számos esetben közvetlenül nem, csak interfészekon keresztül oldható meg. Természetesen nem elegendő csak a kapcsolatok létéről gondoskodni, azok minősége is kiemelkedő fontosságú.

Amikor integrációról beszélünk, feltétlenül hangsúlyoznunk kell két alapvető fajtáját, a belső és a külső (ha úgy tetszik nemzeti és nemzetközi) integrációt, amelyek egymással szorosan összefüggnek, egymástól el nem választhatók.

Az eddigiekből látható, hogy az integráció ilyen módon történő megvalósítása egyetlen szóval is leírható, ami nem más mint az:

INTEROPERABILITÁS

The ability of Alliance Forces and, when appropriate, Forces of Partner and Other Nations to train, exercise and operate **effectively** together in the execution of assigned missions and tasks (AAP-6).

A szövetséges fegyveres erők, esetenként a PfP, vagy más nemzetek fegyveres erőinek képessége amely lehetővé teszi a **hatékony**, együttes kiképzést, gyakorlatozást és műveleteket a számukra meghatározott, küldetések és feladatok végrehajtásakor.

Az együttműködés egyik alappillére a megbízható kommunikáció, amely a közös nyelv bázisán hozható létre. A közös nyelv azonban nem jelenti kizárólag az angol használatát, hanem az együttgondolkodás képességét is megköveteli. Így kiemelkedő fontosságú, hogy azonos fogalmak azonos tartalommal jelenjenek meg a mindennapi tevékenységben. Ezt a célt szolgálja az AAP-6 szövetséges kiadvány, amely tartalmazza az összes fontos fogalom és kifejezés definícióját.

A definícióból a kiemelt **hatékonyságra** hívnám fel a figyelmet, hiszen ez jelzi az együttműködés minőségét. **Hogyan határozható meg ez a hatékonyság?**

SZABVÁNYOSÍTÁS

The development and implementation of concepts, doctrines, procedures and designs to achieve and maintain the required levels of **compatibility, interchangeability or commonality** in the operational, procedural, materiel, technical and administrative fields
to attain interoperability (AAP-6).

Koncepciók, doktrínák, eljárások és tervek fejlesztése és végrehajtása, hogy megvalósítsuk és fenntartsuk a **kompatibilitás, cserélhetőség vagy azonosság** megkívánt szintjeit a műveleti, eljárásbeli, anyagi, technikai és adminisztratív területeken
az interoperabilitás elérése érdekében.

5

A válasz véleményem szerint a szabványosítás fogalmán keresztül adható meg.

Ha értelmezzük a fogalmat, azonnal szembetűnik, hogy a hatékonyságot a szabványosítás különböző szintjeivel jellemezhetjük, amelyek „emelkedő” sorrendben:

- **Kompatibilitás**
- **Cserélhetőség**
- **Azonosság**

Ez a fogalomhármas megtalálható a NATO védelemtervezési folyamatában is, ugyanis minden egyes Force Goal-hoz hozzárendelik ezen követelményeket.

Továbbá, lévén a szabványosítás végcélja az interoperabilitás megvalósítása, megállapítható, hogy e két fogalom, s a mögöttük levő tartalom szorosan összefügg:

A kapcsolat minőségét pedig a szabványosítás elért szintjei egyértelműen meghatározzák. Mindebből következik, hogy együttműködő képességről csak és kizárólag akkor beszélhetünk, ha a kompatibilitás, mondjuk ki, mint minimális katonai követelmény teljesül.

Katonai minimum követelmények Kompatibilitás

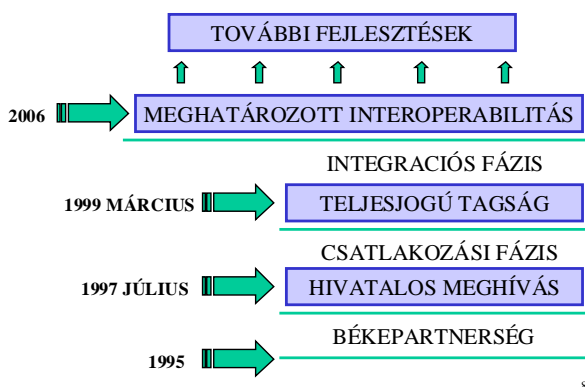
THE SUITABILITY OF **PRODUCTS, PROCESSES OR SERVICES**
FOR THE USE TOGETHER
UNDER SPECIFIC CONDITIONS
TO FULFIL RELEVANT REQUIREMENTS
WITHOUT CAUSING UNACCEPTABLE INTERACTIONS

TERMÉKEK, ELJÁRÁSOK VAGY SZOLGÁLTATÁSOK
ALKALMASSÁGA KÖZÖS HASZNÁLATRA
SPECIÁLIS FELTÉTELEK MELLETT, HOGY
FONTOS KÖVETELMÉNYEKET TELJESÍTSENEK
ELFOGADHATATLAN KÖLCSÖNHATÁSOK OKOZÁSA NÉLKÜL

Jogosan merülhet fel a kérdés, hol, mely területeken és hogyan kell vizsgálni a kompatibilitás teljesülését. Forduljunk ismét a már jól bevált AAP-6-hoz.

A meghatározás önmagáért beszél. Ha a készletünkben levő termékek, az általunk használt eljárások, az általunk nyújtott vagy igénybe vett szolgáltatások közösen használva, speciális feltételek mellett képesek fontos követelményeket kielégíteni, elfogadhatatlan kölcsönhatások okozása nélkül, teljesen mindegy, hogy mindezeket milyen szervezeti keretek között valósítják meg. S most szeretnék visszautalni a bevezetőben említett példára, nevezetesen a NATO kompatibilis szervezetekre. Nyilvánvaló a kifejezés inkorrektisége, hiszen a kompatibilitás nem értelmezett szervezetekre!

Egy példa: A légierő útja (1995-2006)

8

A továbbiakban röviden saját példánkon keresztül szeretném bemutatni az interoperabilitási követelmény „időbeni” változását.

A békepartnerség korszaka a béketámogató műveletekre és a kutatómentő tevékenységre koncentrált, tehát részterületek eljárásbeli kompatibilitását célozta meg.

A csatlakozási fázisban minimális katonai követelményként elvárták a légi helyzet információ előállítását és cseréjét, valamint légi-rendészeti feladatok ellátását, egy teljes körű, eljárásbeli kompatibilitást támogató program párhuzamos futtatásával együtt.

Az integrációs fázis már az interoperabilitás teljes vertikumát érinti, fokozatos megközelítéssel.

Fogalmak a gyakorlatban

INTEROPERABILITÁS

(Az *interoperability affirmation program* szerint)

Alkalmazás szintű ismeret az alábbiakról:

- Hogyan működik a NATO.
- A közös problémák megoldási taktikai, technikai, eljárásai.
- Szabványos Műveleti Eljárások.
- Kapcsolódási felületek, le és oldalirányban.
- A legfontosabb doktrínák és eljárások.
- A NATO Feladat Lista.

Remélem rövid előadásommal kismértékben, hozzájárulhattam a korábban említett közös gondolkodáshoz.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

TÁJÉKOZTATÓ

A KONFERENCIA keretében még előadás hangzott el az „*Üzemeltetés szervezeti és vezetési rendjének változásai*” –ról, a „*Haditechnikai programfejlesztés*” –ről. Továbbá a „*Katonai szakemberképzés jövőbeni rendszeré*”-ről. A „*Logisztikai vezetési tevékenység és strukturális rend jövőbeni irányá*”-ról.

Valamint, az AMLE TRAIN repülőgép *keretkiszolgálási gyakorlat* tapasztalairól.

Ezekről az előadásokról a folyóirat következő számaiban adunk bővebb információt.

Szerkesztőség

A zárószóban TÓTH ZOLTÁN MK. EZREDES szavai is megerősítették azt, hogy igény van egy szakterület, tevékenységi rendszer többoldalú vizsgálatára, a különböző vélemények egyeztetését, konferenciáját biztosító fórumra. Ezzel együtt a jelenlévők fel lettek kérve, hogy lehetőségeikhez képest képviseljék az üzemeltetés kiemelt helyét és szerepét, kiképzés melletti prioritását a Magyar Honvédségben, a légierőben.

A konferencia előadásaiból kitűnt, hogy a jelen és jövőbeni logisztikai struktúrában csapat, parancsnokság, minisztérium, illetve nemzeti szinten az üzemeltetés kiemelt szereppel bír, fontos meghatározója a Magyar Honvédség arculatának, a nemzeti és szövetségi feladatok végrehajtásának.

Összegzésként megállapítható:

A legfelsőbb szintű döntésnek megfelelően a légierőnek fokoznia kell a felkészültségét a felajánlásoknak megfelelő szövetségi keretek között megvalósuló külhoni telepítés szintű műveletekre. Ennek megfelelően spektrumában kibővült a komplex logisztikai biztosításra vonatkozó elméleti és gyakorlati tevékenység is. A szükséges utánpótlási erőforrások alkalmazási kérdéseinek vizsgálata a közeljövő konkrét feladata. Ebben a tevékenységben, a logisztikai folyamatokban érintett hazai és külhoni szervezetek – még akár moduláris vonatkozásban is – együttműködése előtérbe kerülhet.